

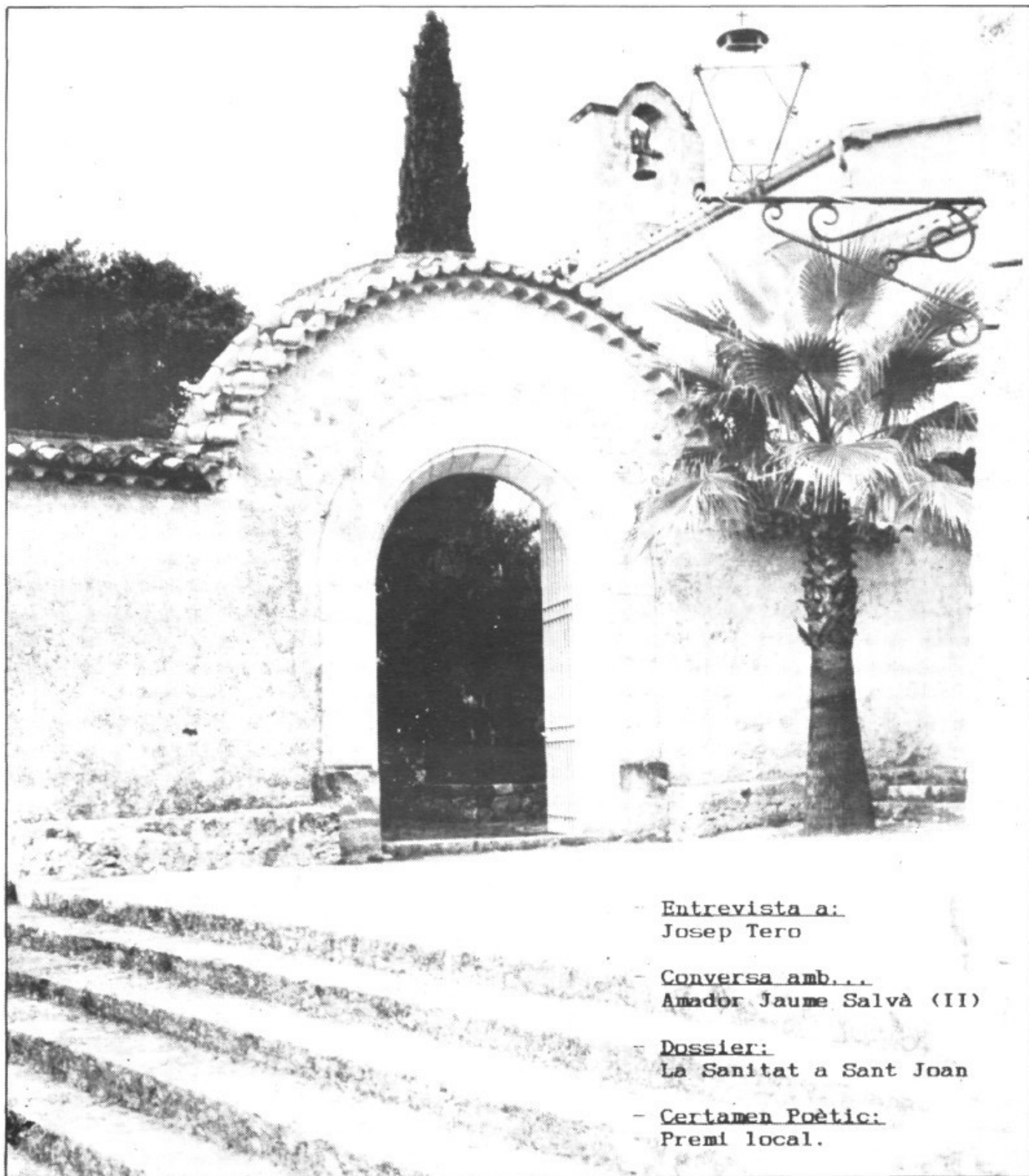
mel i sucre

O.C.B. SANT JOAN

**PREMSA
FORNÀ**

MARç DE 1.988

Nº - 93

- Entrevista a:
Josep Tero

- Conversa amb...
Amador Jaume Salvà (II)

- Dossier:
La Sanitat a Sant Joan

- Certamen Poètic:
Premi local.

A AQUEST NUMERO HI TROBAREU

- Notícies locals, del que succeeix al poble, fins a l'hora de tancar el número, per l'O.C.B.
- Ajuntament, resum del ple ordinari celebrat a la Casa de la Vila aquest mes, per Joan Sastre.
- Passatemps, sopa de lletres, per Joan Sastre.
- Entrevista a Josep Iero, cantautor català que ha estat moltes vegades al nostre poble, per Mateu Sastre i Arnau Company.
- Article de Jeroni Alberti sobre els 5 anys d'Estatut.
- Dossier: Sanitat Sant Joan. Retalls de comentaris apareguts a la premsa illenca i que fan referència a l'afaire " el metge de guàrdia de la vila ", per l'equip de redacció.
- Poesia guanyadora local del XVII certamen poètic Verge de Consolació.
- Conversa amb,... Amador Jaume Salvà (Continuació) sobre la seva estància a Mauthausen, l'acabament de la Guerra i el retorn a Mallorca., per Mateu Sastre, Arnau Company.
- La cova de Sa Campana, 2ª part. On se descriu les característiques de totes els seves sales. Pel Grup de Covers Santjoaners.
- Carta al director, signada per un grup de joves. Fa referència al gamberrisme dins el nostre poble.

MEL I SUCRE - 93 Març de 1.988. Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan.

COBERTA.- Portal del jardí de Consolació, per Guillem Florit Caimari

CONTRACOBERTA .- Visió de la festa del Quart Diumenge

LOCAL SOCIAL .- Casa de Cultura de la Vila
Tothom que vulgui col.laborar que faci de veure algú de l'equip de treball i que li entregui els originals abans del 20 del mes en curs.

TIRADA ACTUAL .- 300 exemplars

IMPRIMEIX .- Gràfiques Manacor

DIPOSIT LEGAL .- 49 - 1.983

NOTA.- S'adverteix als possibles lectors de Mel i Sucre, que aquesta revista, amb els seus escrits i comentaris pot ferir la sensibilitat dels esperits poc acostumats.

--- Durant la primera setmana de març va haver- hi un parell de geladotes d'aquelles tan granes; per la vila cremà principalment els ametlons, i per altres indrets les patateres i planters. Dia 16 al vespre es mogué un venteguessé d'aquell tan fort, i a més era calent. A lo millor per això la primavera s'adelantà un parell de dies al seu calendari oficial: així dia 19 (que per cert enguany no va esser festa , Sant Josep) feu un dia ben primaverenc: sortiren els formiguers, verem certes orenelles i altres animalons que havien estat aletargats tot l'hivern sortiren a prendre el sol.

--- Generalment el nostre poble i durant els tres primers mesos de l'any sol ésser afectat de defuncions. Enguany ha seguit igual que anys anteriors.

--- Al bar Centro hi ha rètols indicant l'existència d'un campionat de billar americà; no sabem res més.

--- Un dia d'aquest hi hagué una assemblea per tal d'elegir president del Club d'Esplai Sant Joan

--- Organitzada pel club Temps Lliure hi ahgué dues conferències sobre alimentació natural. Entre altres coses se va dir que durant el dia, per estar sa, un s'ha de beure al menys 1 litre d'aigua i no ha de ser mentres menja.

--- Dia 6 de present tingué lloc al circuit de Binifarda un trial. El mateix dia els " covers " feren el Bot des Cans (al Puig de Sant Nofre). Baldament no fossin els primers ni la primera vegada en amollar-s'hi, se pot considerar que obriren la primera via de descens i ascens ja que hi clavaren tres espits (petits artilugis que serveixen per fermar-hi una corda).

--- A la plaça Nova hi han posat 10 bancs (un davall cada farola) de fusta (ben iguals que els que hi ha a la plaça del Pesador). Per altra part hi ha que comentar que el brollador quan està en marxa, i com que tengui els pixarells (o la potència d'ells) mal situats esquitxen per tot enrevoltant..

--- Dia 13 va esser el Quart Diumenge i com cada any es celebrà la romeria del Pa i Peix al puig de Consolació. Cal destacar els següents actes:

- La missa concelebrada a l'església del santuari, amb sermó a càrrec de Mn Joan Bestard Comas
- Cercavila i concert de la banda de Música de Montuiri a l'explanada de Consolació
- Lectura del poemes premiats al XVII certamen poètic Verge de Consolació. La guanyadora local fou MA Teresa Muanr Caimari, com els dos darrers anys.
- Concert a l'església Parroquial pel grup La Quarta Sciència, principalment de temes del Renaixement.
- Les típiques coquetes. Les panades de peix (dies abans, madò Mariona aparegué retratada a un diari illenc confeccionant aquesta menjúa)

--- Aquella placa polèmica que hi ha a la Casa de Cultura, i que fa referència al 5è centenari de la unitat espanyola, sofrí una pintada de tinta negra.

--- Com que volguessin arreglar els marges tots que hi ha al carrer de Mestre Mas i per evitar que caiguin, feren un encofrat amb fustes i posts; quan hi posaren de dins la mescla de porland i grava, a

no pogué aguantar el pes, s'esfondrà i el posrland s'escampà per tot. Lo endemà amb un compressor intentaven llevar-lo.

--- Se veu que això d'arreglar coses espenyades no és el fort del nostre ajuntament. L'altre dia una nivelladora (que primer havia fet feina entre el camp de futbol i Consolació) se va posar al camí del Campet per fer les voreres netes, idò bé quasi tots els marges i parets que trobava les feia més mal que bé

--- Dies 9, 10, 16 i 17 feren vaga la quasi totalitat dels mestres de Mallorca; també els del nostre col·legi se sumaren a la convocatòria. Els motius principals d'aquesta eren referents a la responsabilitat civil dels mestres, l'equipament de sous,..

--- A la botiga de Can Bufelí han fet reformes per posar-se més al dia.

--- Dia 15 del present els al·lots de l'escola de Sant Joan anaren d'excursió: els de 2ón, 3er, 4art i 5é, arribaren i tornaren a peu del puig de Sant Miquel; els del cicle Superior fins a Inca en cotxe, de Inca a Palma en tren i llavors se passejaren per dins Ciutat de Mallorca.

--- La modista jove de Ca Na Turricana ha guanyat el primer premi amb un model de vestit, a un concurs que es feia a Ciutat.

--- Diumenge dia 20 a Consolació estava ple. Per una part uns joves catalans hi romangueren un estol de dies. També hi havia bauxa per llarg.

--- La metgesa de Sant Joan ha estat notícia aquest més. El problema està en que realment no resideix al nostre poble, però a nivell d'Ajuntament sembla que està empadronada a la vila, té un domicili,... i resulta que el Consistori li permet residir a Vilafranca,... un no ho entèn... Tot ha sorgit a llum a rel de la mort d'un jove de Petra.

--- Dia 27 de les 2 h del matí l'hora oficial fou adelantada una hora.

--- Els covers de Sant Joan tornaren actuar. Anaren a Son Lluís (dins el terme de Porreres) per visitar les dues coves que allà hi ha: la cova Nova i la Cova Vella. Només tingueren temps d'explorar la Vella i de trobar l'entrada de la NOva.

Com que són coves situades prop de cases habitades, tenen les seves llegendes, contades als nostres aventurers per la madona de la possessió:

- " Al cap d'endins de la cova Vella hi ha un llac amb una barqueta ". Ella ho sabia per referències, ja que l'única vegada que hi ha entrat només ho va fer fins a la figuera, que només està a deu passes de l'entrada.

- " La cova Nova és llarguíssima, per recórrer-la tota han de caminar 4 h sense aturar-se gens; i arriba fins a Porreres " (en línia recta des de l'entrada de la cova fins al poble hi ha 6 Km). El senyor la té tancada amb unes barreres de ferro i té la clau a Barcelona; no hi deixa entrar ningú des de que hi trobaren " cadáveres " en no esser que duguin un certificat del rector de Porreres i un altre del batle.

--- Com cada any per aquest temps els "quintos" en fan de les seves. El dia del Ram passejaren el me (que les va fugir pel carrer Major per amunt) i vengueren bitllets. El dijous Sant dematí molts dels carrers del poble aparegueren plens de taronges que havien servit el vespre abans per tirar-se.

A J U N T A M E N T

Resum del Ple Ordinari de dia 25-03-88.

La Sessió va començar a les vuit i mitja del capvespre, no varen assistir Sebastià Florit i Joan Sastre.

1.- Lectura i aprovació de l'esborrall de l'acta de la sessió anterior.

Hi va haver unes petites objeccions per part del portaveu d'A.P. sobre les funcions de la recentment creada "Junta de Compres". Els assistents estaren d'acord en que es va acordar que la comissió d'Hisenda farà les funcions de "Junta de Compres" pel que fa a tot el material inventariable, cosa que pareix ser no estava massa clara a la redacció de l'esborrall. Rectificat aquest detall, l'esborrall va ser aprovat per unanimitat.

2.- Resolucions de l'alcaldia.

Cumplimentant la normativa vigent secretaria va donar lectura als Decrets dictats pel sr. batle desde la darrera sessió ordinària. Els assistents acordaren l'enterat.

3.- Revisió del conveni amb la Comunitat Autònoma sobre recaptació d'imposts.

Es tractava d'ampliar les prestacions del conveni actualment en vigor. Amb l'actual acord l'Ajuntament confia a la C.A. la recaptació en període voluntari i per via executiva dels següents grups d'impostos:

- Impost sobre solars, vedats de caça, circulació de vehicles i publicitat.
- Taxes per recollida de fems, clavegueram, cementiri i desaigües de canals.
- Tribut amb fi no fiscal sobre cans.

Amb aquest conveni l'ajuntament deixarà de dependre d'un particular per la cobrança dels impostos, passant la tasca a l'Administració Autònoma, cosa que, si tot va així com està previst, facilitarà la labor i agilitzarà els tràmits.

4.- Reconeixement de crèdit a favor del Consorci de Contribucions.

Per distintes raons de difícil explicació el Centre de Gestió Catastral i Cooperació Tributària, i Gerència Territorial de la Propietat Immobiliària de Balears, ha fixat la quantitat a cobrar del nostre ajuntament per l'exercici de 1.987 en 195.789 ptes., quan l'any 1.986 va ser de 94.030 ptes.

Vists i estudiats els motius de tal pujada, la corporació va acordar per unanimitat, i a proposta de la Comissió d'Hisenda, el consignar dins el pressupost de 1.988 la quantitat esmentada per poder fer el pagament al Consorci.

5.- Aprovació de la rectificació del Padró d'habitants de 1.987.

Es va comunicar al Ple que a dia 1 de gener de 1.988 la població de Sant Joan ascendia a 1.788 habitants. Es varen aprovar les rectificacions fetes, i es va acordar la seva exposició al públic per si hi hagués reclamacions.

6.- Aprovació del Plec de Condicions per l'adjudicació de les obres de remodelació de l'entrada de La Sala.

Es tracta d'un projecte que ja aprovat en sessió de 29-07-87, i ara pareix que la Comunitat Autònoma el finançarà a la totalitat, de manera que es tracta de posar-lo en marxa com més aviat millor. Es va acordar aprovar el Plec de Clàusules Econòmiques Administratives en vistes a la adjudicació directa, i sotmetre-ho a informació pública.

7.- Creació d'un servei de Funeraria mancomunat.

La Comissió d'Obres va informar del projecte de creació d'un servei de Funerària per la Mancomunitat del Pla de Mallorca.

Es va acordar per majoria absoluta que el nostre Ajuntament s'adherís al projecte de creació d'aquest servei a prestar per concessió administrativa en règim de lliure concurrència, i així mateix aprovar el text del projecte segons els termes en que fou aprovat pels membres de la Mancomunitat.

8.- Adhesió a la petició de l'Ajuntament de Sineu per la creació d'una escola de Formació Professional.

L'Ajuntament de Sineu ha sol·licitat a la Delegació Provincial del Ministeri d'Educació i Ciència la creació d'una Escola de Formació Professional d'àmbit comarcal a Sineu, i demana a l'Ajuntament de Sant Joan que recolzi aquesta sol·licitud amb un acord de Ple. Vistes les ventatges que això suposaria per la comarca, la Corporació va acordar adherir-se a la petició, i comunicar-ho a l'Ajuntament de Sineu.

9.- Adhesió a la petició de l'Ajuntament de Sineu sobre la classificació de la carretera de Palma-Sineu-Can Picafort com a carretera general.

L'Ajuntament de Sineu ha dirigit aquesta petició al C.I.W. i a la Conselleria d'Obres Públiques i Urbanisme, en vistes a que la carretera Vella de Sineu, desde Palma fins a Can Picafort sigui considerada Carretera General, i com a tal sigui aixamplada i arreglada. Això descongestionaria sensiblement les actuals carreteres de Manacor i Inca. La Corporació va acordar per unanimitat adherir-se a la petició.

10.- Precs i Preguntes.

El sr. batle va tenir les següent intervencions:

- Seguretat Ciutadana: Va informar sobre la intenció del Govern Autònom de recolzar la creació d'un servei de policia mancomunat a la zona del Pla de Mallorca, i sobre la formació d'una Comissió de Seguiment en relació al tema.

- Ensenyança: informant al consistori que el projecte d'alfabetització i educació d'adults va per bon camí, i que està recolzat econòmicament per tots els organismes estatals que tenen competències damunt el tema.

- Agricultura: Va informar sobre els contactes entre l'Ajuntament i la Conselleria d'agricultura i el Servei d'Extensió Agrària de Manacor, per foment del sector agrari, en vistes a un possible pla de reguiu pel terme de Sant Joan.

- Sanitat: Sobre un servei d'extracció de sang per la seva anàlisi es podria realitzar al Centre Sanitari de Sant Joan. L'anàlisi es duria terme a Manacor.

- Va informar també de la designació per Decret de Arnau Gayà Mayol com a Delegat de Sanitat.

Posteriorment, i per part dels portaveus d'A.P. i P.D.P. hi va haver uns 6 sèrie de preguntes sobre les informacions aparegudes a la premsa en relació al tema

de la metgesa titular de Sant Joan, i la seva obligatorietat de viure al nostre poble. Es va obrir una acalorada discussió damunt el tema, que va continuar una vegada aixecada la sessió.

Joan Sastre Joan

Mesclat de lletres

P I E R J U G I A R G
Í B T É L M R E S C I
R A R U T A E S É S M
B O E L T R U C T O I
M T N I E E A C E S T
A S L A R D I M D E E
C O S P I E S T I A S
S R E L C D O N T R R
E A R I I E M A N A O
R L O E N U G A N A T

Cercant per aquí enmig hi trobareu el nom de set jocs que es poden jugar amb les cartes (baralla espanyola). Quan els tengueu tots, amb les lletres restants podreu llegir un bon consell.

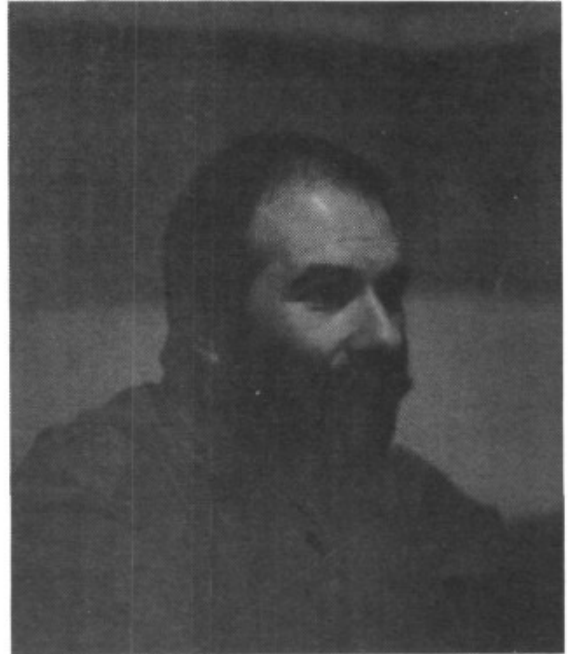
Joan Sastre Joan.

Quins són els teus primers contactes amb la nova cançó?

A través de les coneixences que tenia, dels meus contactes amb na Marina Rossell i en Lluís Llach. Jo coneixia des de feia temps na Marina, vaig treballar i viure amb ella. Als seus discs hi ha, des del principi, col.laboracions meves. Aquests treballs amb na Marina Rossell varen ser la meua primera aportació pública al món de la cançó.

Després vaig treballar amb en Llach. Es clar, coneixent-nos i sent els dos empordanesos em va dir per col.laborar en trenta sis recitals que ell havia de fer al Principat i al País Valencià. Això va ser durant els anys 1984 i 1985.

Possiblement aquests varen ser els inicis. Bé, als inicis encara hi sóc i no es pot dir mai el començament o el final d'una carrera artística.

Jo, des de petit, havia cantat en corals i, més tard, ho vaig fer pels amics i en algun lloc públic fent col.laboracions. Vaig participar en concursos, com tothom dins el món de la cançó. L'any 1980 vaig guanyar un premi a Palamós i em vaig animar a seguir. Per cert, en Jaume Sureda també en va guanyar un, de premi, a Palamós. Aquests concursos els organitzen entitats, revistes (la revista Proa de Palamós, per exemple) i els solen patrocinar els ajuntaments.

Fa poc ha sortit el teu primer disc al carrer, "Batecs del cor", on uses, juntament amb instruments acústics, un sintetitzador. Com creus que afecta aquest instrument elèctric a la teua música?

A mi m'agrada molt l'efecte del sintetitzador. Fer un coixí de sintetitzadors i, a sobre, fer-hi treballar un violoncel o una guitarra clàssica pot ser molt bo. Hi ha cantautors italians, francesos i també catalans que ja ho han fet, i els ha sortit bé. Com que usen aquests instruments d'una manera intel·ligent sempre és l'expressió del cantant la que passa a primer pla, que no queda despersonalitzat per l'ús d'aquest instrument.

L'amistat amb na Marina Rossell i en Lluís Llach es reflecteix, en certa manera, en les teves cançons, és a dir, teniu una manera semblant de concebre la peça musical...

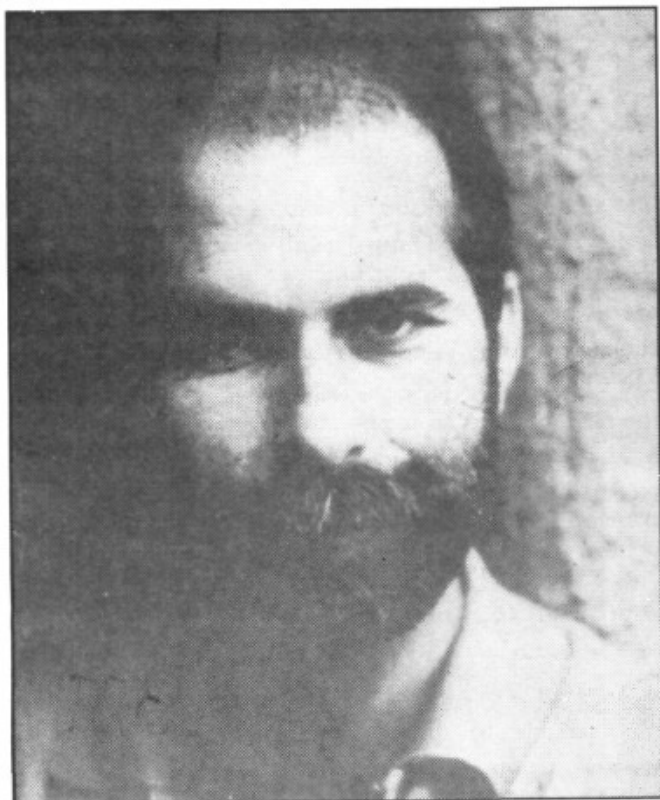
Hi ha, efectivament, un paral·lelisme entre nosaltres tres. Hem vist els mateixos paisatges, hem sentit les mateixes olors, ens agrada la mateixa música... De totes maneres, si mai fos conscient que es produís un mimetisme entre, per exemple, el que fa en Llach i el que faig jo el tallaria ràpidament. Es evident que no penso fer el que ja ha fet un altre.

A part del teu disc, quines han estat les darreres col.laboracions que has fet?

He col.laborat en l'últim disc de na Maria i també en l'últim de na Maria del Mar Bonet. Hi col.laboro en els textos, no en la part musical.

I que trobes que en Llach arreplegui cent mil persones al Camp Nou?

Ho trobo molt important. I no eren cent mil, sinó cent quinze mil...

Es pot dir que la cançó actual no es troba en plena forma, quins problemes penses que hi ha?

Un dels problemes pot ser que no hi ha prou força per afrontar la invasió de la música estrangera que, a més, té la força i el suport de les multinacionals del disc, aleshores, què podem fer nosaltres essent petits com som?

Una possible solució podria ser a través de les institucions. Les institucions, que diuen que defensen, protegeixen i vetllen per la cultura popular, realment haurien de demostrar-ho. Perquè la cançó és una expressió important de la cultura popular, sempre ho ha estat i en totes les cultures. Aquesta gent hauria de demostrar que és solidària amb la

protecció de la cultura i crear una infraestructura. No es tracta de donar subvencions o de demanar almoïna, sinó de crear la infraestructura: locals on poder actuar sense problemes, oferts per les institucions culturals. A Barcelona, una ciutat de tres milions d'habitants, no hi ha aquests locals. Tothom sap que, a París, l'Olympia o altres locals semblants des de sempre s'han consagrat a la cançó, i és en part per això que la cançó francesa sempre ha tengut una presència important dins la societat. Els cantautors francesos s'estudien a l'escola primària i secundària, quan fas literatura francesa actual llegeixes Leo Ferré, Brassens... A França hi ha respecte i estima per la cançó.

Què suposa, per tu, cantar en català?

Jo canto en català perquè és la meua llengua, i també com a acte de servei. Això vol dir que el nostre país, dins les circumstàncies en què es troba, necessita soldats, soldats dins el món de la cultura, gent que treballi nit i dia i que demostrï que la nostra llengua és útil i es pot fer servir en tots els àmbits. Per altra banda, per què hauria de cantar en una altra llengua? Jo no vull anar a conquerir cap terra, el que vull és comunicar-me amb la gent que pensa com jo.

Després, si l'aspecte estètic del teu treball és important, pots oferir aquest treball a altres llocs. I, de fet, és el que alguna vegada he fet. L'any passat vaig estar cantant a Nova York, Los Angeles i Houston, a les universitats. La gent, és clar, aplaudia sobretot l'aspecte estètic de les cançons, encara que podien seguir la lletra amb les traduccions que hi havia als fulls que es repartien, però era sobretot l'aspecte musical el que els interessava. A les universitats americanes hi ha molta expectació per tot el que ve d'Europa. Allà et tracten com europeu i després els expliques de quina banda d'Europa ets i els dius on és Catalunya i expliques un poc què és això dels Països Catalans...

Quin creus que és el paper de la cançó en la normalització cultural del nostre poble?

Crec que això de normalització cultural, o lingüística, és una fantasmada. No hi haurà normalització mentre no hi hagi un govern fort. Però, per altra banda, als polítics els fa por la cançó, possiblement per això no la promocionen gens. És un mitjà massa directe per comunicar-se, emociones massa fàcilment. Això no els interessa gaire, em sembla.

Creus que existeix una música mediterrània, com pugui existir la música anglosaxona?

Hi ha una música mediterrània, i ve determinada per la coincidència d'unes frases musicals, de corbes d'entonació que es repeteixen: a Turquia, al nord d'Àfrica, a Grècia, a Catalunya... I no només hi ha coincidències en la música, la mediterraneïtat és tangible, es pot tocar. A Mallorca fan unes alberginies farcides o un tumbet com el que fan a Turquia o a Grècia. El món de la gastronomia també expressa una manera semblant d'entendre la vida quan es tenen els mateixos tics. La gent menja el mateix, veu el mateix cel, té la mateixa mar. Per exemple, el parado de Valldemossa, aquesta melodia s'ha fet a Grècia, sense haver sentit mai el parado. Què vol dir això? Que hi ha un mateix sentiment comú. I les coincidències es multipliquen.

*M. Company, A. Company i M. Sastre
Fotos de M. Sastre*

RESPOSTES BREUS

Lluís Llach: És un soldat de la cultura en la lluita nacional.

Marina Rossell: És la veu més brillant dels Països Catalans, una flor que es punyeja.

M^{re} del Mar Bonet: És una dona meravellosa, i que sap molt bé el que s'ha de fer.

Cosme Fiol: És una persona important perquè m'ha connectat amb la realitat d'aquí, de la pagesia.

Generalitat: Hauria de ser la institució que ha de vetllar per la cultura catalana i el poble català.

Jordi Pujol: És el president dels catalans. Crec, però, que s'assembla més a Cambó que a Macià.

Barça: Com la Trinca, és una manera de fer-te ciutadà d'un lloc, manera que a mi no em fa. Si no hi hagués el Barça possiblement es perdria tota aquesta eufòria.

Jocs Olímpics: Crec que és l'oportunitat per explicar al món sencer que existeix una cultura catalana, i que serà una oportunitat que no s'aprofitarà.

Albert Boadella: No m'agrada el que fa. El seu discurs no és prou contextualitzat. No m'agrada Pujol, però tampoc Boadella.

Mariscal: Persona no grata.

Política: El meu discurs polític el faig cantant.

ESTATUT, PARLAMENT I AUTONOMIA.

Shell diu que "la democràcia exigeix l'existència d'institucions que permetin al poble sobirà expressar la seva voluntat i participar, d'aquesta manera, en el procés de formació de la voluntat política". En conseqüència, dins una democràcia parlamentària com és la nostra, les institucions tenen la funció d'acollir els representants populars, / als quals s'encomana la tasca de legislar. El nostre Parlament, per tant, és la suprema manifestació de la democràcia, en forma d'autonomia legislativa i com a cambra repre-
sentativa.

Els avantatges de l'autonomia política se centren en una major participació popular en les tasques públiques, una aproximació de l'Administració al ciutadà, la recuperació de les nostres pròpies institucions històriques, adaptades a les circumstàncies i als temps, una certa quota d'autogovern que satisfaci bona part de les nostres aspiracions nacionalistes, un major i millor control de l'activitat i la despesa públiques i, / sobretot, aquesta capacitat de legislar.

La nostra organització estatal, contemplada en el marc de la Constitució, concedeix a les Comunitats Autònomes, no només la capacitat administrativa, sinó l'auto-
govern, la qual cosa significa que aquestes poden prendre decisions polítiques, a més, i sobretot, de la capacitat de dictar normes jurídiques d'acord amb llurs Estatuts. I en el preàmbul de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears es manifesta, en primer lloc, l'afirmació de la voluntat autonomista del poble de les Illes, de la institucionalització de l'autogovern i de la solidaritat entre els pobles que integren la comunitat insular, mitjançant l'aproximació i el respecte mutus.

Els principis fonamentals en què es recolza el nostre Estatut són, lògicament, els que inspira la Constitució Espanyola; però és important recordar que fou necessari un camí llarg i difícil per a redactar-ne el document bàsic, que s'aprovà finalment dia 7 de desembre del 1981, per a iniciar-ne els tràmits parlamentaris pertinents que havien de culminar dia 25 de febrer del 1983, data en què fou sancionat el text legal pel Rei.

Durant aquests cinc anys de vigència estatutària, s'ha pogut comprovar que la nostra capacitat per a legislar i governar és plena i total, que l'Estatut ens és un -/
marc eficaç i vàlid, i que les reticències d'aquells que, exercint el seu dret lliurement, en votaren en contra, s'abstingueren o no en participaren en l'aprovació per renúncia, eren fruit de temors injustificats.

Hem sabut fer testimoniatge de les nostres capacitats polítiques de la mateixa manera en què, en molts d'altres aspectes, hem demostrat d'altres valors que ens han situat com a capdavanters en relació amb la resta de les Comunitats espanyoles. En /

.../..

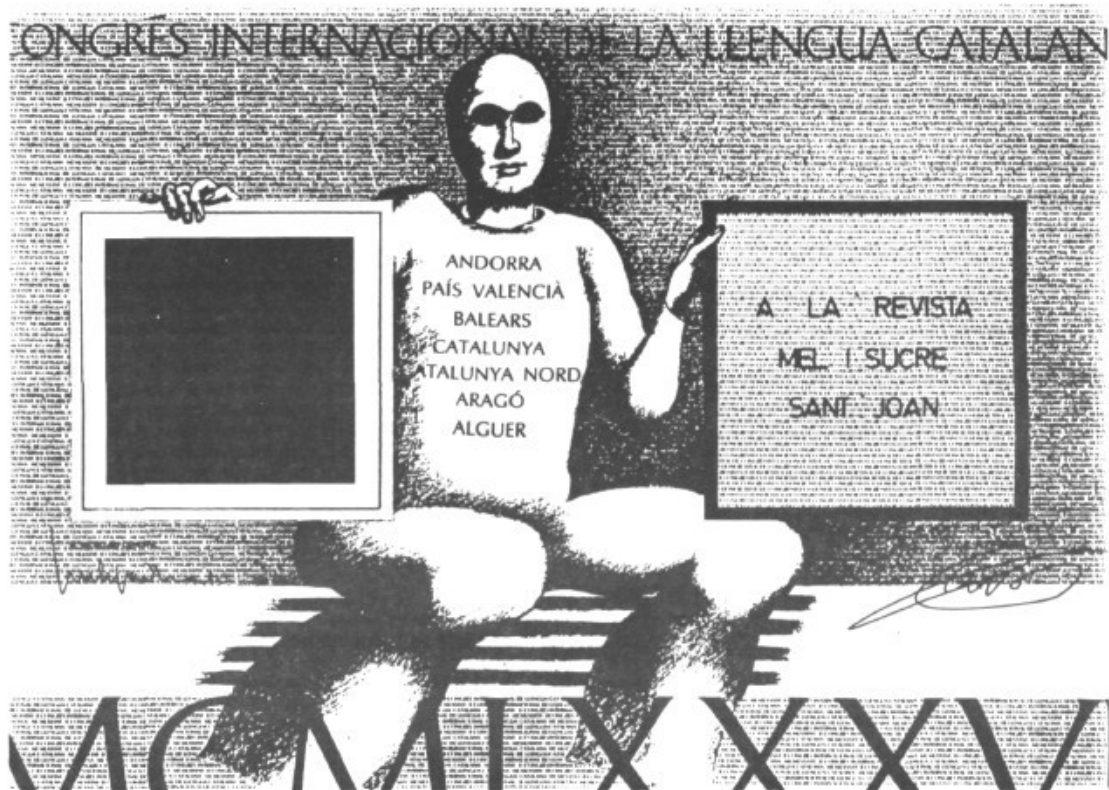
../...

aquest sentit, és necessari recordar que l'anomenada "línia lenta" per a accedir a l'Autonomia, determinada per l'article 143 de la Constitució, al qual ens hem acollit, com a alternativa a la "línia ràpida" del 150, fou tot un encert, perquè ara podem accedir a una possible reforma de l'Estatut, mitjançant una revisió adequada d'aquest, per tal que el document pugui reparar les carències actuals d'una manera eficaç i positiva, a partir d'un examen minuciós i conscient dels errors en que poguem haver caigut, els desencerts en què hàgim pogut incórrer, i, sobretot, a partir de l'anàlisi de l'experiència d'aquests cinc anys.

Es necessari tenir un coneixement exacte de les possibilitats reals, el sostre i les limitacions del nostre Estatut, amb el qual no és possible actualment, entre d'altres coses, l'acceptació de determinades competències transferides des de l'Administració Central a l'Autonòmica.

Quan es parla, per tant, de revisar l'Estatut, es fa sobre la base d'una necessitat legal, i no com a expressió d'una aspiració política -que també ho és- gratuïta. / Aquests cinc anys són, doncs, una experiència gratificant i única. Constitueixen la primera passa d'un llarg camí que tot just hem començat; però, sobretot, són una fita / històrica que hem tengut el privilegi de viure i protagonitzar.

Jeroni Albertí i Picornell
President del Parlament
de les Illes Balears.

LA SANITAT A SANT JOAN

La metgesa Lola Sainz puntualitza la seva actuació a Petra el passat 24 de febrer.

Algunes informacions aparegudes a la premsa comarcal sobre l'actuació de la metgesa de Sant Joan, Lola Sainz, a l'atendre un cas d'urgència al poble de Petra ens obliga a saber la versió de la pròpia metgesa que, per raons familiars i amb el permís de l'Ajuntament santjoaner, viu a la nostra vila.

Segons la revista "Manacor Comercial", Lola Sainz assistí a la cridada d'una urgència a Petra després de transcorrer una hora i mitja des de la primera cridada. Aquesta mateixa publicació deixa en dubte la possibilitat de que el jove Jaume Oliver de 23 anys s'hagués o no salvat amb la intervenció ràpida d'un metge.

Sobre aquest cas la doctora Sainz explica a "Es Molí Nou" que entrant ella en guàrdia a les nou del matí, no fou en un principi localitzada degut a que en el moment de la primera telefonada es trobava en camí de Sant Joan on abans d'anar cap

a la seva consulta, assistí a un malalt en el seu domicili. Després d'esser localitzada -segons conta la metgesa-, se l'informà que el jove estava mort i que des de que ella rebé el primer avís, fins el moment que entrava a casa de l'infortunat jove petrer, varen transcorrer uns vint-i-cinc minuts.

En aquest espai de temps la metgesa fou informada de que el jove era traslladat a Clutat, informació que no es va correspondre amb la realitat ja que el jove era traslladat, del lloc on suposadament morí, cap al seu domicili.

Sembla per altra banda, que les circumstàncies que han envoltat aquest cas no servit per a demanar que Petra tenguí dos metges. Després de la història -que ha estat envoltada de polèmica, el metges de Petra, Sant Joan i Vilafranca solament faran "servici d'urgència" els cap de setmana.

Miquel Barceló.

El present dossier s'ha elaborat únicament per manifestar el que han recollit els mitjans de comunicació respecte del metges de guàrdia i la metgesa de Sant Joan.

Jose Maria Solsona

El PSM pregunta a Sanidad sobre la problemàtica de los médicos de guardia

J.M.S.

El PSM-EE ha remittedo una pregunta a la Conselleria de Sanidad, interesándose respecto a la problemática de los médicos de guardia. La pregunta es consecuencia directa de los acontecimientos que han rodeado la muerte de Jaume Oliver, de 23 años y vecino de Petra.

El PSM-EE remite a la Conselleria una fotocopia de la publicación "Manacor" en la que se revela que «el médico de guar-

dia tardó una hora y media en acudir a la llamada», explicando que «al disponer de su día libre el médico titular de Petra, fue avisada la médico de Vilafranca, que estaba de guardia». Dos publicaciones, la citada «Manacor» y «Mel i sucre» de Sant Joan, hacen referencia, precisamente, al peligro que significa el que una localidad como Petra «tenga un solo médico, municipio que queda prácticamente aislado los días en los que el titular tiene libre».

DM-24 de Marzo de 1988

Local

7

Sanidad

El PSM presenta una pregunta al Parlamento sobre el domicilio de la médico de Sant Joan, que vive en Vilafranca

La muerte sin asistencia de un joven de Petra cuestiona la residencia de los médicos

El PSM ha sacado a la luz la muerte de un joven en Petra, para cuestionar el cumplimiento de los requisitos de residencia para los médicos de pueblo. El joven murió de un ataque al corazón, sin haber recibido asistencia médica hasta pasada una hora de haber sido encontrado tendido en el suelo. Al parecer la médico de Sant Joan reside con su marido en Vilafranca. Esto generaría problemas de cobertura del servicio.

Javier Miso

PALMA. - El Partit Socialista de Mallorca (PSM) ha presentado una pregunta al Gobierno autonómico de Baleares, sobre las medidas que toma para que los médicos titulares de pueblos cumplan con los requisitos legales de residencia en el propio pueblo. La pregunta responde a la situación creada en Petra, donde un joven de 23 años murió a finales de febrero, tras haber estado más de una hora en recibir asistencia médica. Según la pregunta presentada por el PSM, la médico de Sant Joan, que en teoría es la que debería cubrir sanitariamente los problemas de Petra, reside en Vilafranca, localidad donde está casada con el médico titular de esta vila, lo que gene-

ra un problema de ausencia física durante las guardias.

El joven Jaume Oliver, de 23 años, fue localizado en el suelo en un taller de Petra por parte de una mujer, a las nueve de la mañana. Según la narración publicada en el semanario Manacor Comercial, la mujer dio entonces aviso a la médico de Vilafranca -aquí el semanario le atribuye al médico sexo femenino, erróneamente-, quien no estaba en su despacho. Al no conseguir los servicios de este médico, se acude a Sor Isabel, monja enfermera de Petra, la cual intentó asistir al enfermo. Sobre la diez de la mañana, más de una hora después de haber sido hallado en el suelo, el joven es trasladado al domicilio y colocado en su cama. La médico de Sant Joan llegó a las once

El pueblo de Petra tiene problemas de asistencia médica. El joven Jaume Oliver al menos no tuvo la mejor asistencia.

menos cuarto de la mañana, no pudiendo hacer nada para salvar la vida del joven de Petra.

El médico de Vilafranca, en una carta al semanario Manacor Comercial matiza bastante los hechos, señalando que no

es el médico de Vilafranca sino la médico de Sant Joan el que está de guardia para Petra. Lo que el médico no indica en su carta es que esta médico es su mujer, según señala el PSM en su pregunta parlamentaria. El titular de Vilafranca, Antonio

Ugena Partearroyo, protesta a este semanario por la confusión de su sexo, añadiendo que "invito al cronista, si es preciso ante notario, a comprobar los atributos que hacen que el médico de Vilafranca sea "él" y no "ella".

Los hechos según la versión del médico

J.M.

PALMA. - El médico de Vilafranca, Antonio Ugena, señala en una carta que envió a Manacor Comercial estos hechos: "A las 10.05 llamaron a su casa con un aviso urgente para Petra. Este aviso fue comunicado urgentemente a la unidad sanitaria donde yo presto servicio habitual, estando en aquel momento atendiendo otra urgencia, por lo que intentamos avisar al interesado, llamándole a su casa, donde no respondieron al teléfono, e inmediatamente se avisó al ayuntamiento para que avisasen al enfermo y si era una urgencia extrema que la trasladasen a la unidad sanitaria de esta localidad en cualquier vehículo".

Añade el médico que "a las 10.15 volvimos a llamar al ayuntamiento, que dijo que el enfermo había sido trasladado a Palma. A las 10.20 me telefonó la médico de Sant Joan para que yo fuera a realizar tal aviso ya que ella no podía en aquel momento".

El PSM, así como la publicación de Sant Joan Mel i sucre, indican que la médico de esta localidad vive en Vilafranca, con su marido, el titular sanitario de este pueblo.

El Colegio de Médicos vuelve a investigar el caso de la médico titular de Sant Joan, tras el caso de la muerte de Jaume Oli-

ver en Petra, que murió por razones ajenas a la atención médica, pero no contó con ella hasta bastante tiempo después

de haber fallecido. El Colegio había informado varias veces a la conselleria de los hechos y aportó documentación.

Para su nombramiento adujo que estaba separada del marido, el médico de esta villa

La médico de Sant Joan, investigada por su Colegio, desmiente que resida en Vilafranca

Javier Mato

PALMA. — El Colegio de Médicos de Baleares ha estudiado previamente el caso de la médico de Sant Joan, Dolores Sáiz, sobre cuya residencia se ha levantado una polémica. Dolores Sáiz, por su parte, indicó ayer a este periódico que es falso que resida en Vilafranca, dado que desde hace meses está separada de su marido. "Aunque, desde luego, no niego que como tengo a mis hijos allí, acudo con frecuencia". La médico atribuyó a la política el que se haya ventilado su caso en el Parlamento, cuando "todo el pueblo de Sant Joan puede certificar que vivo aquí y cómo los atiendo".

El Colegio de Médicos, según ha podido saber este periódico, ha informado reiteradamente a la conselleria de Sanidad sobre la situación de esta médico y sobre sus investigaciones, que dieron resultados negativos.

Pocas semanas antes de la muerte del joven de Petra, Jaume Oliver, el Colegio dio un carpetazo a una investigación que había abierto sobre el caso, ante la ausencia de pruebas oficiales.

Los hechos atípicos comienzan ya con la presentación de la candidatura de la médico. Su nombre fue recomendado por el Colegio básicamente porque había acompañado su candidatura con una declaración ante notario en la que decía que tenía los tres hijos del matrimonio a su cargo, dado

que su marido, el médico de Vilafranca, se separó de ella dejándole los hijos. Dos médicos que también aspiraban a la plaza presentaron reclamaciones que fueron desestimadas por la conselleria que es la que hace los nombramientos a propuesta del Colegio.

Pero el Colegio —por razones que la médico indica que se derivan de problemas personales— mantuvo indicios de que no había habido separación en esta pareja, y que la médico de Sant Joan seguía residiendo en Vilafranca. Por ello llevó a cabo una investigación, cuyos resultados comunicó a la conselleria. Según esta investigación que DM ha conocido, un informe de la Guardia Civil indicó que la médico de Sant Joan, pese a su obligación, no reside en la localidad sino en Vilafranca, con su marido. Sin embargo, no se pudo hacer conclusiones porque tanto en Vilafranca como en Sant Joan los ayuntamientos certificaron que la médico Dolores Sáiz, madrileña de 32 años, había cambiado su empadronamiento y dado una dirección en Sant Joan. La titular constata estos datos y los ratifica, indicando incluso su número de teléfono para que se pueda comprobar que efectivamente reside allí.

Ayer por la tarde se reunió la Permanente del Colegio de Médicos, que se encuentra preocupada por la situación y también por la carta enviada por el colegado, Antonio Ugena, en la que invitaba a una re-

vista a que comprobara vía notario la existencia de atributos masculinos en su persona. Algunos miembros del Colegio, a título particular, señalaron a este diario que se trata de manifestaciones poco elegantes, pero que no había ni un análisis como dirección ni de ningún otro tipo.

Los hechos que han motivado una pregunta parlamentaria del PSM fueron los siguien-

tes: a finales del pasado mes de febrero se produjo una emergencia en Petra, con un joven que murió. Los vecinos llamaron a Vilafranca, pero el servicio médico, por diversos motivos, se retrasó durante varias horas. Al parecer, según indica el propio médico de Vilafranca en una carta que remitió a un semanario de Manacor, supone que su mujer estaba de guardia para Petra en ese día.

Manacor

COMARCA

Petra-Vilafranca

Los atributos masculinos del médico de Vilafranca, nos importan un rábano.

(De nuestra Redacción).- Antonio Ugena Parterroyo, que, según dice, es el médico titular de Vilafranca, nos ha remitido un escrito en relación al caso de la muerte del joven de Petra, Jaume Oliver, de cuyo suceso informaba "Manacor Comarca" en su edición correspondiente al pasado día 27 de febrero, escrito que reproducimos seguidamente y, a continuación, la pertinente alcaración de la Redacción:

también hace constar el cronista, creo, que es un problema intrínseco de Petra.

Antonio Ugena Parterroyo
Médico titular de Vilafranca
de Bonany.
D.N.I. 2.845.629.

Alimentación

NOTA DE LA REDACCION

En contra de lo que él pueda suponer, los atributos masculinos del médico de Vilafranca, sean de volumen superior o de tamaño ridículo, gozan de la gracia de una potencia considerable o del inconveniente de una impotencia que haga peligrar el poder llevar casco sin parecer un vikingo, nos importa un verdadero rábano. Que nos restaba, vamos...

Lo que sí nos interesa aclarar es que, según parece, fue la médico de Sant Joan la doctora que atendió la solicitud de los familiares del malogrado Jaume Oliver, y que por una confusión citábamos como titular de Vilafranca.

La confusión entorno al "el" o "la" al citar al médico de Vilafranca, podría haber surgido, quizás, a raíz de que la mujer del titular de Vilafranca, según parece, suele también atender pacientes en la consulta privada —acupuntura, entre otros servicios— que practica el médico en la Unidad Sanitaria de Vilafranca. Unas instalaciones que paga el contribuyente y que, según parece, son usadas como consulta privada por el doctor Ugena, lo cual no deja de ser una irregularidad que habrá que investigar.

En el último párrafo de su carta, Antonio Ugena dice que se pone en entredicho la honorabilidad de los médicos implicados, lo que en ningún momento hemos cuestionado, salvo que el doctor Ugena entienda que al confundir "el" con "la" sea cuestionar la honorabilidad de un médico, para cuya titulación y ejercicio estamos convencidos de que tan apta es la mujer como el hombre.

SE OFRECE
Varón, 32 años con carnet de 2ª y con ganas de trabajar, para conducir camión etc.
Tel. 555325 (noches)

HANIBAL (f o ba de feina)
Para Hostelería
Alimentación
Talleres-Dispensarios
C/Colón, 28-30 Manacor

● La totalidad de las calles y plazas de Vilafranca se encuentran ya con los rótulos normalizados. El Ayuntamiento ha procedido a la sustitución de los símbolos franquistas que no afectan a personajes de la localidad.

■ El Colegio de Médicos ha reiniciado la investigación abierta en su día contra la doctora titular de la localidad de Sant Joan, como consecuencia del fallecimiento del joven Jaume Oliver en Petra.

■ Consell, Lloseta y Sencelles —además del pequeño núcleo de Biniali—, podrán expedir sus aguas residuales a la estación depuradora que el Ayuntamiento de Binissalem prevé construir en la finca de Can Figuera. Esta se configura como la primera petición de construcción mancomunada de una planta de tratamiento de aguas residuales en Mallorca.

Quiero aclarar en primer lugar que el médico de Vilafranca, es "EL" y no "LA", posible mala información del cronista pero en cualquier caso para aclarar tal punto, invito al cronista, si es preciso ante notario, a comprobar los atributos que hacen que el médico de Vilafranca sea "EL" y no "LA", y asegurar que ni deseo ni quiero hacerme vaginoplastia que pueda justificar el error del cronista.

En cuanto a los hechos tan —la necesidad de explicar que yo en ningún momento he asistido al fallecido en cuestión, y puesto que hacen referencia a "LA" médico de Vilafranca, que repito que es "EL" y no "LA" que tardó una hora y media en llegar a este aviso aclaro:

Que a las 10:05 de la mañana llamaron a mi casa con aviso urgente en la calle Font nº 3 de Petra. Este aviso fue comunicado urgentemente a la Unidad Sanitaria donde yo presto el servicio habitual, estando en aquel momento atendiendo otra urgencia, por lo que intentamos avisar al interesado, llamando a la C/ Font nº 3 donde no respondieron al teléfono, e inmediatamente se avisó al Ayuntamiento para que avisasen al enfermo y si era una urgencia de extrema necesidad le trasladasen a la

Unidad Sanitaria de esta localidad, en cualquier tipo de vehículo.

A las 10:15 de la mañana volvimos a llamar al Ayuntamiento donde se nos comunicó que el enfermo era trasladado a Palma en ambulancia.

A las 10:20 me telefonó la médico de San Juan para que yo fuera a realizar tal aviso ya que ella no podía en aquel momento comunicándole que el enfermo ya había sido trasladado a Palma.

Quiero hacer saber al cronista que el médico titular de Vilafranca no cubre los miércoles al de Petra; sino que es la médico de San Juan, pero A PARTIR DE LAS NUEVE DE LA MAÑANA.

Según la médico de San Juan que recibí tal aviso y que el cronista sabe resaltar en su artículo que sobre las 9 h. o algo más de las 9 se encontraron a Jaume Oliver en mal estado, yo pregunto: ¿No es lógico llamar al médico titular y no tardar una hora en localizar a médicos vecinos?

¿De qué murió Jaume Oliver? esta pregunta que quizá no interesa saber al cronista, si interesa saber a los médicos implicados y a los cuales se les pone su honorabilidad en entredicho. Si el problema del pueblo de Petra, es el que falte otro médico, que

El médico de guardia tardó una hora y media en acudir a la llamada.

¿Se pudo haber evitado la muerte del joven Jaime Oliver?

(De nuestra Redacción).- Esta es la pregunta que se hacen buena parte de los ciudadanos de Petra, tras conocer las circunstancias que rodearon la muerte de Jaime Oliver, de 23 años de edad, natural y vecino de Petra, que falleció en la mañana del miércoles de la presente semana tras un fallo cardíaco.

Al tener el día libre el médico titular de Petra, fue avisado el médico de Vilafranca que estaba de guardia, tardando, por motivos que desconocemos, aproximadamente una hora y media en acudir a la llamada de los familiares del malogrado joven. Si el joven hubiera salvado o no su vida con la presencia inmediata de un médico, es algo que no se sabrá nunca y que quizás vale más no saber. Lo cierto es que el pueblo de Petra se ha visto alterado ante esa circunstancia motivada, esencialmente, por la posición de un sólo médico en Petra, localidad que queda prácticamente desasistida los días en que el titular tiene libre, independientemente de las buenas intenciones de otros médicos de las localidades vecinas como Vilafranca, Sant Joan, etc.

Los hechos que rodearon la muerte de Jaime Oliver fueron como sigue:

Sobre las ocho de la mañana del miércoles, Jaime abrió el taller de carpintería en el que trabajaba. Serían algo más de las nueve cuando una mujer, al pasar

frente al taller, observó que el joven estaba tendido en el suelo, aparentemente en muy mal estado. Junto a él, su fiel perro, testigo silencioso del suceso.

La buena mujer dió rápido aviso a los familiares de Jaime, que dieron aviso inmediatamente a la médico de Vilafranca, la cual, según parece, no estaba en su despacho. Al no conseguir los servicios de la doctora, fue requerida la presencia de Sor Isabel, Monja-Enfermera de Petra, la cual intentó asistir al enfermo. Hizo lo que buenamente pudo.

Sobre las diez de la mañana el joven es trasladado a su domicilio y colocado en su cama, ante el nerviosismo de familiares y amigos que no llegaban a comprender la tardanza de la doctora, la cual llegó sobre las once menos cuarto, no pudiendo hacer nada para salvar la vida del joven Jaime, que había dejado de existir.

DEPORTISTA DEL PEDAL

Jaime Oliver era un consumado deportista de la bicicleta, deporte que practicaba con asiduidad como muchos otros jóvenes de Petra. Nunca había tenido problemas de corazón, como lo confirman los exámenes que solía pasar cada año en la revisión médica, debido a la práctica del ciclismo.

Según nos cuentan amigos del joven, hace unos dos años se sintió algo indispuesto. Parece

que el pulso se le aceleró algo más de la cuenta, pero una revisión médica aclaró que nada importante ocurría. Y de hecho ninguna otra irregularidad en su estado físico se le detectó nunca. Jaime Oliver era soltero y persona muy apreciada entre el vecindario de Petra, como quedó patente en la manifestación de duelo que constituyeron sus exequias fúnebres celebradas al mediodía del pasado jueves.

Con la presencia rápida de un médico

¿Se habría salvado la vida de Jaime Oliver?

MEL I SUCRE: DOLCET, DOLCET

- Déu n'hi do amb la plaça «polèmica». Sembla que les obres per fi ja han acabat. Tot i així, és segur que l'Ajuntament en deu estar satisfet.

plaça polèmica i de caràcter antipopular. pedrissos que no estan a nivell amb el trespol de la mateixa i que just es presen per seure amb les cames cap a defora. escaires afilades que desitgen veure sangrar qualcú. arbres rars que no tenen res a veure amb els arbres típics de Mallorca. rajoles fent alts i baixos, primes i ja n'hi ha que s'engronsen. faroles excessivament nombroses, altes i desgarrallades pel lloc al qual estan situades. etc. etc. 9 milions de pressupost i, ara, com de costum, haurem de presupostar la reforma que li correspon just després de mig any començades les obres. Així anam.

-La proposta de canvi dels noms de carrers a Sant Joan ha estat un tema conflictiu, que s'ha exagerat i se n'ha fet un arròs massa brut. En comptes (vist els exemples de Montuiri, Sineu, Vilafranca, pobles veïnats i alguns d'ells governats per AP que ho han fet amb tota normalitat, i llevat de la discussió lògica que poden generar alguns canvis) que la tramitació presentada a un ple per part de Cultura fos clara i ràpida, aquesta ha portat coa i més coa. Finalment, just manquen canviar els que fan referència al règim franquista objectats per API-DP.

- Era més de mitja nit, o sia, passades les dotze del vespre. Un cafè del poble. Em disposava a anar-me'n a geure quan, de sobte, entrà un amic meu veïnats de Petra cercant el metge titular. El vaig saludar i li vaig explicar que la que exercia de titular tenia el cau a Vilafranca i que al poble estàvem, oficialment, desamparats. Me replicà, oficiant que a Petra l'indicatú sanitari posava: Médico de urgencias. Sant Joan. El vaig acompanyar a l'Ajuntament per veure el torn de guardies i el que mos trobarem no fou més que un paper amb noms i pobles i uns dies de torn que no es corresponien amb la realitat (potser pertanyien a un mes passat o un mes vinent). La meua desil·lusió augmentà quan vàrem anar al Centre Sanitari per poder saber el que fer i ens trobarem amb el mateix problema. El meu amic decebut i malhumorat optà per partir cap a Vilafranca. No he sabut, encara, el final de la història (això va transcórrer a finals de gener).

No fa temps que m'arribà a orelles, que una dona vella de la vila, passades les 2 i mitja de la matinada, anà a tocar a cal batle. La madona, en qüestió, va fer saber al mateix batle que si no hi havia metge, ell era la màxima auto-

ritat a Sant Joan per respondre davant un cas similar.

És de sentit comú i claríssim que a una persona a la mínima anomalia de salut que se li presenta, el millor que pot fer és cridar un parent seu i partir cap a Son Dureta. Però, i si el cas, és d'un vell o invàlid que no pot valer-se d'ell o parents, què feim? què passa amb una situació així? qui serà el responsable directe? el metge o la metgesa que no viu a la vila, l'Ajuntament o l'Estat?

No se m'ha ocorregut encara anar devers l'Insalud, Col·legi de Metges, ni llegir la legislació sobre matèria sanitària als pobles per poder indagar el cas que afecta a Sant Joan. Haurà de produir-se un cas extrem per arreglar la il·lògica situació que patim? No és l'Ajuntament i el batle, en última instància, els responsables de l'àrea de sanitat del poble.

Ah! tenim metge-sa titular? No hauria de viure a la vila? L'Ajuntament que fa única-ment, edifica bucs i edificis per serveis i llavors no se'n preocupa de la gestió dels mateixos?

Joan Bauçà

PLOR D'UNA FLOR DIINS LA PRIMAVERA

Lluitam en aquesta terra
on ja ningú creu en déus,
no s'esperen cels eterns
ni es confia en miracles.

En aquest món transmudat
ple de passes insegures
i de camins esborrats,
incògnites i falses rutes.

I encara les primaveres
fan renàixer enamorats,
noves flors que aponcellen
entre crits desesperats.

és la rosa que sospira
agraint vostres favors,
cada vegada més s'enfila
captivant mil amors.

Perduts, sense equipatge,
cercam camins de salvació,
Vós sou la llum del coratge,
Mare i amiga de Consolació.

M. Teresa Munar Caimari

Febrer - 88

Certamen Poètic Verge de Consolació 1.988,
Miquel Gayà Sitjar i M. Teresa Munar: dos
poetes santjoaners

La Quarta Sciència, el dia del Quart Diumenge
Al grup de Violes hi podem veure na Joana Estelrich

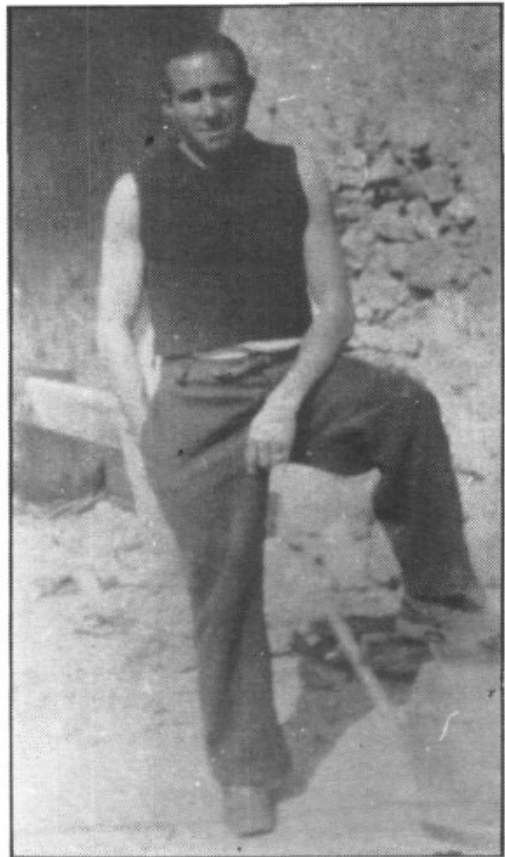
II. MAUTHAUSEN I LA FI DE LA GUERRA

1.- Mauthausen

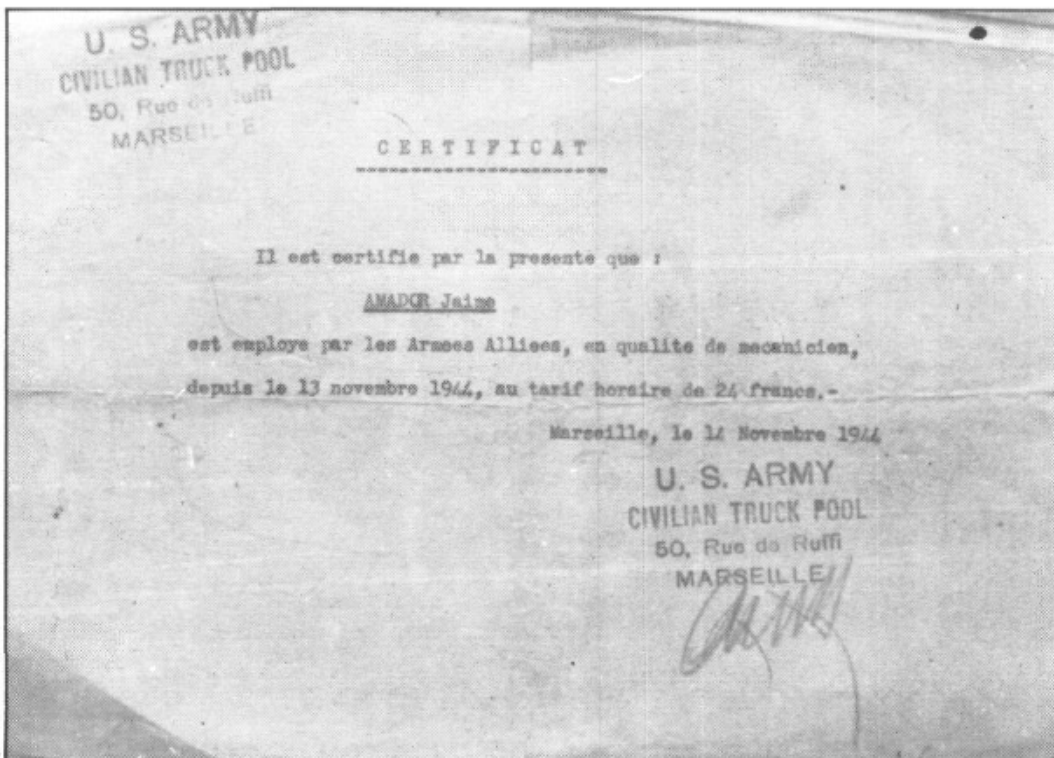
Quan ens agafaren, devora Estrasburg, ens enviaren directament al camp de concentració de Mauthausen, dins Austria. Hi anàrem amb tren, dins vagonets de càrrega, i estàrem prop de dos dies dins els vagonets sense menjar res de res. Pareixia que duïen porcs en lloc d'homes. Quan arribàrem al camp de Mauthausen ens donaren una tassa de brou de "rutabaga" i ens distribuïren pels barracons.

N'hi devia haver uns dos-cents a dins cada barracó, a banda i banda hi havia files de lliteres de tres llits que només tenien un sac de palla i una flassada els més afortunats. Ni mantes ni llençols ni res, i feia un fred que pelava. Ens aixecàvem a sortida de sol i ens retiràvem als barracons el capvespre. Hi havia una hora de llum elèctrica i després a dormir fins l'endemà. Cada dia en faltaven, la majoria era que havien mort, una minoria era que havien aconseguit escapar.

De dia fèiem molta feina, i pesada. Picar pedra, tragar vagonets, sempre amb els soldats alemanys que vigilaven. Si et feries

Amador Jaume a la línia del cable, al departament dels Pirineus Orientals.

Certificat de la U.S. Army, forces armades americanes.

fent feina i aconseguies arribar a la infermeria possiblement et salvaves, sinó mories pel camí i t'enterraven allà mateix, en fosses comunes, o bé et cremaven als forns.

Els espanyols érem, a pesar de tot, dels que ho teníem més bé amb els alemanys, com que érem feiners els comandants estaven contents amb el nostre ritme de treball. Els jueus, russos, polonesos... aquests sí que ho passaven malament. Els forns crematoris anaven plens, cada dia en cremaven més de cent. La Gestapo? Les S.S.? No me'n parlis!! Sempre hi havia qualcú penjat al fil-ferro de pues electrificat. Era gent que havia intentat escapar pels seus propis mitjans i els havien agafat.

Dins Mauthausen hi vaig trobar uns quants mallorquins, concretament cinc de Lluçmajor i un de Felanitx. No sé que va passar amb ells, els veies avui i demà no sabies per on eren.

2.- L'escapada.

Jo hi vaig estar molt poc temps, dins Mauthausen, prop de tres mesos. Nosaltres, els de la resistència, ja sabíem on havíem d'anar en cas que els alemanys ens agafassin i ens duguessin a Mauthausen o a qualsevol dels seus annexes. Sabíem que havíem d'anar al taller mecànic i demanar per en Moreno, que era un dels encarregats del comitè de la resistència dins el camp de concentració.

Primer em digueren que hauria d'esperar un cert temps perquè n'hi havia uns quants abans que jo. Cada dia en treien una dotzena, amagats dins els bidons que anaven dins els camions dels fems.

Finalment em va tocar. Vaig aficar-me dins un d'aquests bidons i vaig sortir del camp. Ens amollaren uns sis o set quilòmetres lluny, devora un riu. Erem una dotzena i al cap d'uns dies se n'afegiren de nous. Tots plegats partírem cap al maquis.

Després d'una quinzena de dies d'anar a peu, i després que uns quant dels nostres

Comandament del maquis espanyol.

Campament de Puigs-Nautas, Annecy.

A Mont-Zluis, dep. dels P. Orientals.

quedassin en diferents maquis amb què havíem contactat, arribàrem al maquis francès. Quan contactàrem amb ells ens enviaren a Bordeus.

3.- La resistència: de Bordeus a Lyon.

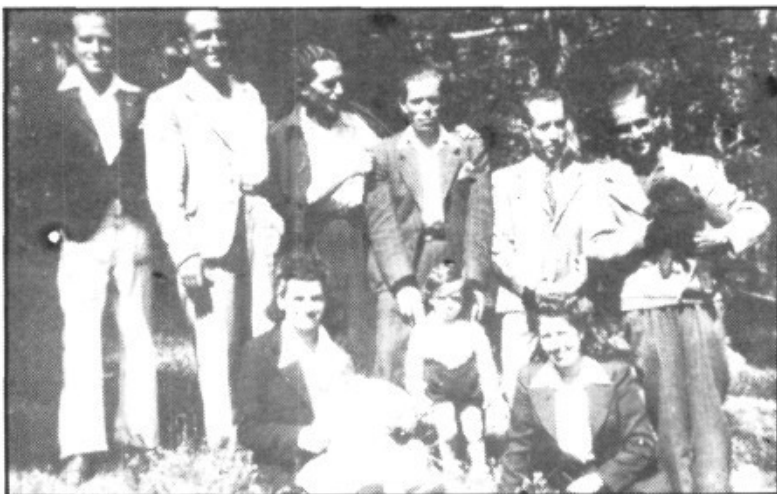
A Bordeus hi vaig estar uns quants dies i tot seguit em varen enviar a Bolenne, devora Lyon una altra vegada (molt a prop de Lyon hi ha la regió de l'Haute-Savoie on jo havia entrat en contacte amb la resistència per primera vegada). Allà em vaig tornar integrar dins la resistència.

Un dia m'enviaren a cercar menjar pels maquisards (guerrillers), vaig arribar fins a Chamonix i vaig entrar dins una carnisseria. Em donaren dos bous vius i amb ells em vaig tornar cap al maquis.

Poc temps després els exèrcits aliats ja tenien la guerra guanyada: el front rus avançava imparable, els americans havien desembarcat a Anzio (prop de Roma) i a Normandia. Aiximateix la la resistència havia aconseguit alliberar el sud-oest de França -on jo em trobava- i contactar amb els exèrcits aliats. Jo mateix, a Marsella, m'havia enrolat en l'exèrcit americà, com molts altres. M'enviaren a Paris a preparar l'entrada de les tropes aliades. Poc temps després les tropes aliades entraven a Paris, jo ja havia partit cap a un altre lloc. De totes maneres, Lyon no va caure fins uns mesos després.

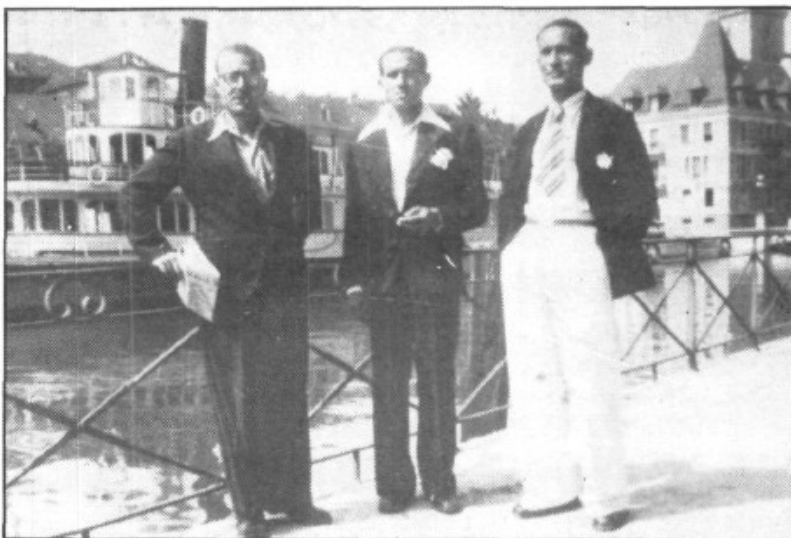
4.- La fi de la guerra.

Bé, i al **45** els aliats entraren dins Berlín i la guerra es va acabar. Jo em trobava a Avinyó i vaig decidir quedar-me a França a treballar -feia mal tornar a Espanya havent lluitat amb la resistència francesa contra els nazis-. Em vaig establir a Perpinyà, allà m'hi vaig casar i vaig treballar de llenyataire i de mecànic. Hi vaig estar fins al 1963, uns anys abans havia vingut la meva germana i quan la meva dona morí, la meva germana i jo, decidírem que ja era hora de tornar a Mallorca.

A Mondragon, dep. del Rhòna.

Vigilant el telefèric del plató de Blâzet, Annecy.

Sopar a Mont-Rouix, en quedaríem ben poca de vius.

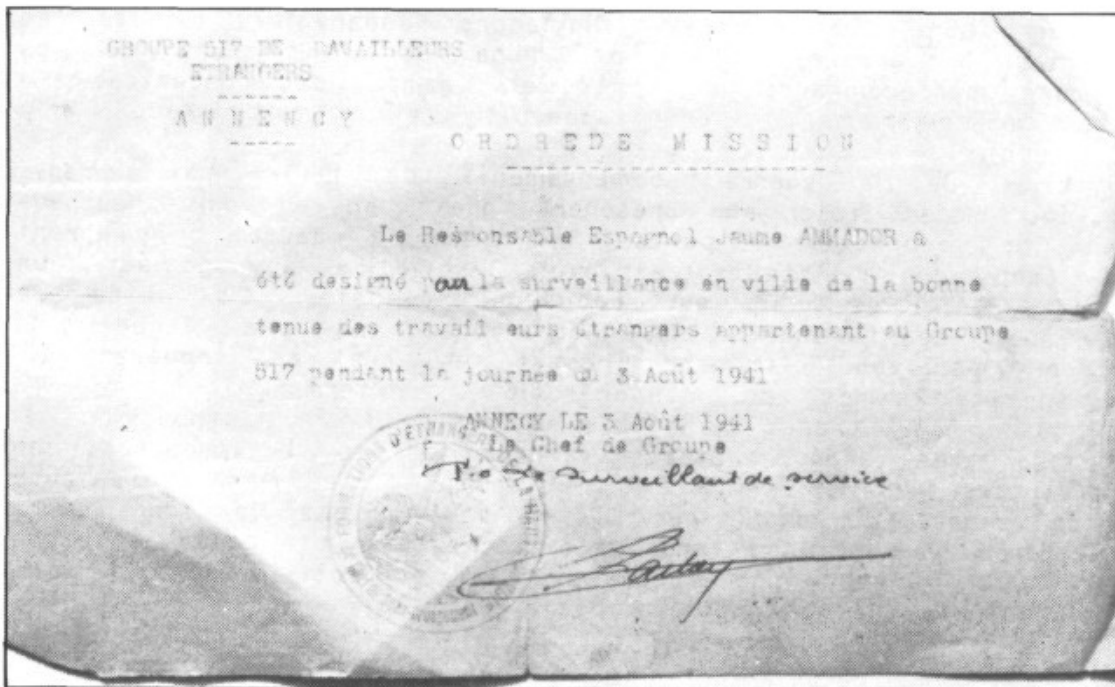

Vaig tenir problemes tot d'una que vaig arribar a Mallorca. Em feren anar a comissaria unes quantes vegades, però tot s'arreglà i ja no em molestaren més. Estàrem cinc anys a S'Aranjassa i finalment, l'any 1968, vàrem venir a Sant Joan, on hi hem estat fins ara.

A. Company i M. Sastre
Fotos: G. Florit

Orquestra per tenir contents als alemanys, mentre tant vigilàvem.

Certificat del grup 517 dels grups de treballadors espanyols, Annecy.

Arribada de les forces aliades a Mauthausen, amb la pancarta de benvinguda.

MAUTHAUSEN

A la vora del riu Danubi, a pocs quilòmetres de Linz, hi ha la vila austriaca de Mauthausen. Prop d'ella, l'abril de 1939, després de l'annexió d'Austria al Tercer Reich, els alemanys hi edificaren un dels camps de concentració més durs de tots els que construïren. Era de la tercera categoria, això vol dir que a més de camp de concentració era també camp d'extermini (com els de Treblinka, Dachau i altres tristement famosos).

Els camps nazis, a més de la pròpia presó-fortalesa, constaven d'una sèrie de "ko-

mandos" annexos, llocs on els presoners treballaven. El camp de Mauthausen també disposava d'un altre camp annex: el de Gusen. A pocs quilòmetres hi havia el castell de Hartheim, un dels cinc camps d'experimentació mèdica del Tercer Reich.

De les 350.000 persones que hi passaren entre 1939 i 1945 només en sortiren 65.000 de vius, i encara molts d'ells moriren als pocs dies de l'alliberació a causa dels maltractaments soferts. Els testimonis contenen que els forns crematoris no bastaven per eliminar tants de morts. Va ser l'únic camp d'on no hi va sortir cap jueu viu.

Els presoners es distingien pel triangle que portaven cosit al costat esquerre del jac i al dret dels calçons. Es distingien pel color del triangle (per al tipus de presoner) i per les lletres de l'interior del triangle (lloc de procedència). Els espanyols portaven una S, de Spanische. La majoria dels presoners de Mauthausen portaven les lletres N.N. cosides devora el triangle. Himmler, cap suprem de les S.S. havia dit d'aquests presoners: "Despareixeran sense deixar rastre i no es donaran cap tipus d'informació sobre el seu destí final".

Des del primer moment hi va haver presoners espanyols (de fet, el 90 per cent dels Spanische Kämpfer -lluitadors espanyols- caiguts en mans dels alemanys hi anirien). De tot d'una es formà una de les xarxes d'evasió més perfeccionades de tots els camps de concentració i extermini, regida majoritàriament per espanyols (el català Paco Boix n'era un dels caps).

A les darreries de la guerra -començaments de 1945- els alemanys idearen un pla per matar tots els presoners que quedaven dins Mauthausen, intent que no aconseguiren portar a terme a causa principalment de l'acció del grup de resistents espanyols, soviètics i iugoslaus. Un dels presoners espanyols va ser qui aconseguí rescatar els clixés de les fotografies que, des d'aquell dia, han donat mil-i-una vegades la volta al món, on es veu clarament l'estat en què es trobaven els presoners dins aquests camps de concentració i extermini.

Finalment, quan les tropes aliades entraren dins Mauthausen -el cinc de maig, tres dies abans d'acabar la guerra- no hi trobaren cap alemany. Els presoners s'havien fet amb el camp i, a més, defensaven l'únic pont sencer sobre el Danubi que hi havia en tota la zona. Amb el que sí es trobaren va ser amb una pancarta estesa de banda a banda de l'entrada principal, feta amb presses pel col·lectiu espanyol que donava la benvinguda a les tropes aliades.

Postada del llibret editat pels qui se salvaren del camp. "Els qui enteu, deixau aquí tota esperança".

La boca ha estat accidentalment oberta gràcies a la topografia exterior i a l'erosió remuntant de la Sala d'Es Llum. De 2 x 1,5 , dóna accés a la part alta de la primera sala. Just s'ha entrat forma una espècie de balcó d'uns 10 m de llargària per entre 3 i 5 d'ample, i després de baixar uns 9 m ben empinats arribam a

SALA D'ES LLUM

Té 45 metres de recorregut, 15 m d'ample, 20 metres d'altura màxima i una profunditat de -32 m, contant com a 0 metres l'entrada de la cova. Inclinació general de la sala 15 graus. A l'interior de la Sala hi ha petits blocs caiguts del sòtil; també una sèrie de formacions estalactíiques còniques agrupades, i de bandera. Al fons i a la dreta i comunicant amb la següent sala hi ha un gros gour sec.

SALA D'ES GEGANTS

Seguint el passadís de la sala anterior arribam a la dels Gegants de 145 x 100 m (diagonals màximes). Altura màxima del sòtil de la sala 30 metres; inclinació general 25°. Al punt més baix arribem als -69 m. En terra hi ha pedrotes que poden arribar fins els 10 m procedents de desprendiments. A la part superior de la sala i just entrant dins ells veurem una gran estalagmita de palmera d'uns 4,5m d'alta (és una bona referència per llavors trobar la sortida al retorn). També hi ha petites formacions litoquímiques al trispol i al sòtil. Una vegada al cap davall de la sala tenim dues alternatives: baixar pel Gran Rostr o per la Galeria 73; al final les dues baixades es comuniquen.

GRAN ROSTR

La sala anterior se junta amb aquesta per dues possibles baixades: a) davallar un ressalt d'uns 10 m i llavors un altre de 6 m, o b) Baixar per un pou d'uns 4 m (" Sa Xemeneia ") al que segueix una altre de 6 m i llavors un ressalt de 6 m també, que estan situats a la paret SE de la sala.

Arribam llavors a la part superior d'una gran davallada de 90 metres de recorregut, al final de la qual és pla i ple de petits gours. El recorregut total de la Sala són 115 m i arribam al desnivell de - 121. L'altura mitja de la sala són 25 metres (30 al lloc més alt) i la pendent general de 45°. Aquesta sala no té desprendiments, més que a la part final i provenen de la Galeria 73. Té molt poques formacions estalagmíiques, i el trispol és tot de colada.

GALERIA 73

La boca està també a la part sud de la gran sala, però més enmig, al fons d'una cavitat allargada d'uns 3 m per 0,5 m d'ample. Al fons hi ha un pou d'uns 5 metres que continua amb una galeria de 10 metres d'ample a la part superior i 20 a l'inferior i de 6 a 10 metres d'alta. Des de la part baixa del pou fins a la part baixa del Gran Rostr hi ha un desnivell de 41 metres amb un recorregut total de 90; la inclinació general és de 30° i per aquesta baixada arribam també als -121 m.

SALA BONICA I GATERES

Al cap davall del Gran Rostr, a mà esquerra i passada un poc l'entrada de les gateres hi ha un petita sala (10 x 4m) al sòtil de la qual hi pengen fines i llargues estalactites fistuloses molt hermoses. El trispol és de crosta calissa, separada uns cms del trispol argilós de davall.

Abans d'aquesta saleta, a ma dreta comença la davallada a la Gatera (o gateres), de 25 m de recorregut per 14 de desnivell.

SALA D'ES FANG

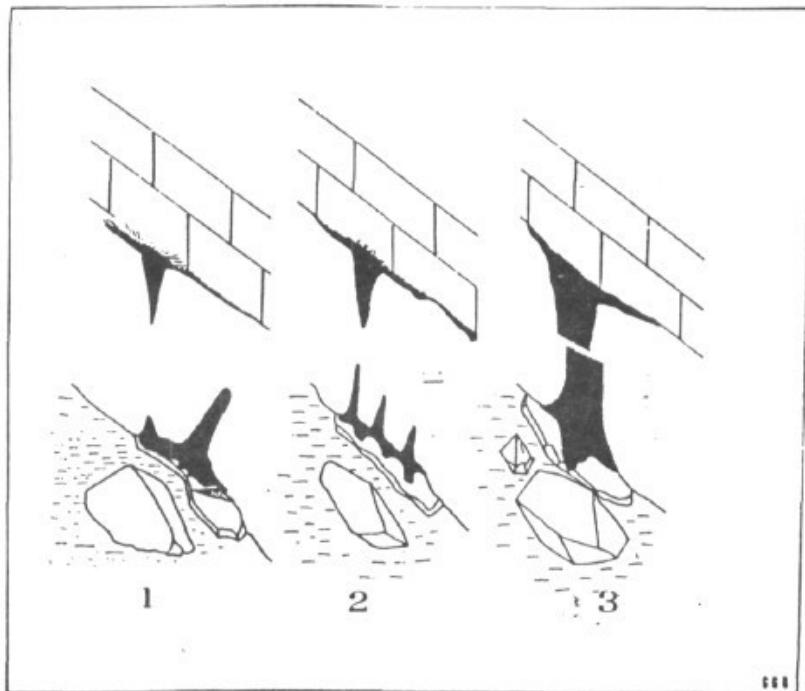
Es una sala espectacular. Les seves dimensions 70 x 70 m; desnivell 25 m, arribant als -160 a la part baixa; pendent general 20º; altura màxima del sòtil 13 m, encara que la mitja sia de 6 m i als extrems domés de 2 m. Al final hi ha un passadís completament pla d'una amplària entre 6 i 10 m.

La major part de les pedrotes caigudes del sòtil estan recobertes de fang, provenent de les sales superiors. Es possible que altre temps la Gatera estàs obstruïda, i pel tant incomunicada la Sala d'Es Fang i el Gran Rostr; amb un actiu procés posterior d'una època de pluges se destapàs la gatera i inundàs la sala de fang.

Presenta aquesta sala bells contrastes de color : marró obscur en terra i la virginal blanca de les estalactites del sòtil; moltes d'aquestes són excèntriques (no segueixen la vertical) degut a corrents d'aire existents a l'interior de la cova. Se diu que algunes vegades l'aire circula de l'interior a l'exterior (fet comprovat un dia de vent, a la Gatera) i altres dies al revés.

El fang de la Sala va patinant per avall amb lent moviment. Aquest fet es pot comprovar observant les formacions estalagmítiques sobre ell i es solen donar tres variants:

- 1.- Una estalagmita surt d'una altra que la va precedir i que actualment queda inclinada.
- 2.- Una mateixa estalactita genera variades estalagmites al produir-se el descens de la massa de fang.
- 3.- Estalactita i estalacmita que no han tengut temps de juntar-se.

SALA DE S'AIGUA

Es la segona sala en extensió (100 x 60 m). Al punt més baix d'ella s'arriben als - 203m. El sòtil és molt alt, en alguns indrets arriba als 35 m; el desnivell general de la sala és de 16º. No hi ha massa pedres caigudes del sòtil, lo que predomina més són els gour, a l'interior dels quals s'han for-

mat els típics " barrams de porc ". El gour més espectacular és el que està situat quasi al final de la sala a mà dreta, d'uns 2 x 3 m; és d'una gran bellesa i d'una aigua netíssima (el G.G.G. el batià com a " bany d' Afrodita ").

També cal destacar a mitjan sala i davallant a mà dreta una enorme formació estalagmítica (" es pop ") d'uns 20 metres de diàmetre i a segons quins indrets toca el sòtil.

Però lo més interessant de la sala són els pous, que comuniquen amb les dues sales que hi ha just davall la de S' Aigua. En realitat aquesta sala és un colador.

S - 1 .- El seu inici està a -174m, davallant a mà dreta, un poc abans del "pop"; comença amb una davallada (ben aferrada a la paret oest de la sala) al cap damunt de la qual hi ha una sèrie d'estalagmites marrons, baixetes i gruixadetes. Al fons d'aquesta davallada s'obri un pou (més que pou és una enclotxa, o una diaclasa com dirien els entesos) d'uns 30 metres. Davallats els primers 4 ò 5 arribam a la Capelleta (petita sala d'uns 4 x 3 m). Més avall, aproximadament a la meitat dels 30 metres arribam al sòtil de la Sala Fosca, i per avall s'ha dit. En total haurem davallat uns 50 m.

S - 2 .- (Via Francesc- Pierre), 8 m més avall que el S-1 i a la paret Est de la Sala. També du a la Sala Fosca. (no explorat pels santjoaners)

S - 3 .- Per aquest pou arribarem a la Sala de Ses Llesques. L'entrada del pou està al cap d'endins de la Sala de S' Aigua, a - 193m a l'altra part del gour d' Afrodita. El desnivell del pou són 23 m. Els 10 primers anam entre roques (enmig d'una diaclasa) i els restants penjats al sòtil de la Sala de Ses Llesques.

S - 4 .- L'entrada està a - 172 m sobre la gran colada que ocupa la part central de la Sala de S' Aigua. A 20 m de profunditat queda obstruït. En cas de que ploqui molt dins la sala se forma un rierol que va a desembocar dins aquest pou. (no explorat pels santjoaners)

S - 5 .- Situat a l'esquerra del passadís d'accés al gran gour final. Primer té un pou d'uns 5m, llavors un passadís d'uns 17 m i finalment una ascensió de 18 m (no explorat)

SALA DE SES LLESQUES

El trispol està ple de " llesques " (crosta calissa perfectament estratificada). A la part més baixa de la sala hi ha dos pous de 15 i 10 m, obstruïts al final, que segurament comuniquen amb la Sala Fosca, igual que S- 1 i S- 2.

SALA FOSCA

Té una pendent de 20º, un recorregut de 80 m, una amplària de 25 i una altura mitja de 20m. A la part més baixa s'arriben als -257 m. A la part superior i després d'haver superat un regruix d'un 2m arribam a la Sala d'Es Tresor, que té 35 m de llarga per 10 m d'ampla i 6 m d'alta; té formacions estalagmítiques fistuloses molt hermoses.

A la part baixa, i després d'haver- nos enfilat uns 5 m arribam als pous des Fang (G.G.G.) anomenats Pous d'En Pere per S.C.M., estructurats sobre una mateixa diaclasa. Tenen diferents estretes pels

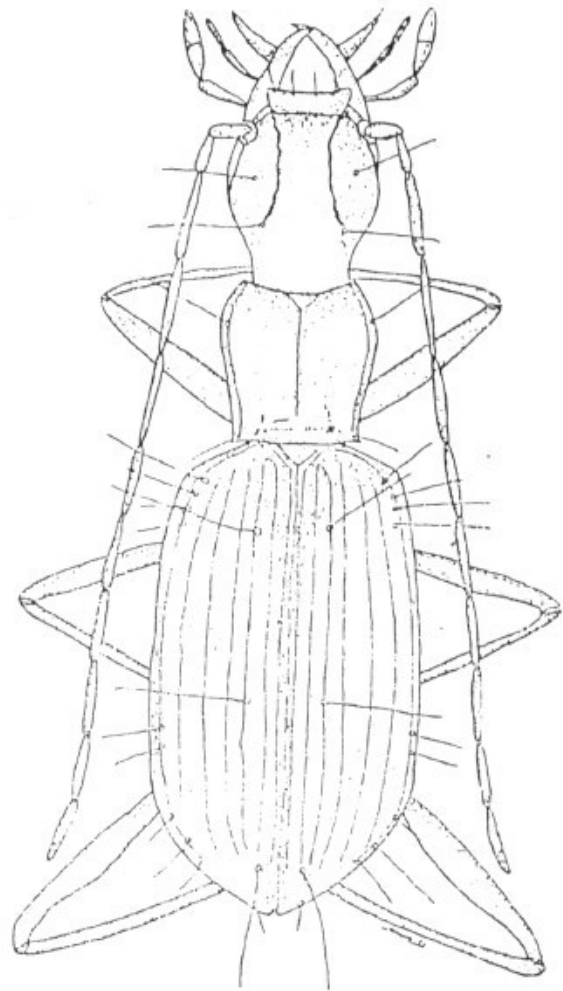
sediments, i a altres indrets s'ha eixamplat a diferents punts format un sistema laberíntic de pous. Per un d'ells podem arribar al fons de la cavitat a - 317 metres.

El trispol de la sala està plena de pedrotes caigudes del sostil, alguna d'elles des de fa poc temps: no hem tengut la sort de veure'n caure cap, com la gent del G.G.G..

També hi ha gours plens d'aigua i pedretes de torrent provinents de la superfície exterior.

BIOLOGIA

A l'interior de la cova hi viuen coleòpters cavernícoles, alguns d'ells endèmics. Estan caracteritzats principalment per la manca d'ulls i pel seu minúscul tamany (entre 6 i 7 mm de longitud). Entre ells s'han identificats: *Duvalius* (*Trechopsis*) *ferreresi*; *Duvalius* (*Duvalius*) *balearicus*; *Catops* (*Catops*) *zarigueyi*; exemplars de *Atheta*, *Cataniscus* *balearicus*; i un pseudo-escorpí que se va atribuir al gènere *Roncus* (*Parablothrus*) i a l'espècie *Neobisium* *monasterii*.

Duvalius (*Trechopsis*) *ferreresi*

Dades climatològiques de la cova de Sa Campana (G.G.G.)

Estación núm.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Día (Abril-73)	19	19	19	19	19	21	22	22	22	22	22	22
Hora	2,40	6	6,30	7	7,30	4,50	7,30	1,10	2,30	2,45	14,45	18,30
Profundidad (metros)	0	3	19	32	68	121	135	160	180	222	257	317
Temperatura del suelo (°C)	—	11,5	13	14	12	15	16	15	15	16	15	14
Temperatura del aire (°C)	8	12	13	14	15	16	11	15	16	15	20	15
Temperatura del agua (°C)	—	—	—	—	13	16	15	15	11	15	14	15
Humedad relativa (%)	70	77	92	94	100	100	100	100	100	100	100	100
Presión atmosférica (mm. de Hg.)	734	734	735	737	736	760	756	747	746	746	745	740
Dirección de la corriente de aire	—	Ext. a Int.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cartes al director

Ha arribat a la redacció de *MEL I SUCRE* aquesta carta signada per un grup de joves, els quals ens demanen la seva publicació. L'equip de redacció vol deixar ben clar que l'escrit reflecteix l'opinió del grup sotasignant, i que la secció "Cartes al Director" està oberta a qualsevol rèplica per al·lusions, mentre estigui expressada en termes correctes.

Sr. Director:

Fora cap mena de voler disculpar, i condemnables fins a un cert punt, són els actes de gamberrisme que es duen a terme en el nostre poble. Fa un parell de dies ens hem assabentat que un grup de joves fou citat a l'Ajuntament el passat dimecres, 30 de març.

Creim, però, que hi ha altres actes més condemnables i, fins i tot, qualificables de més gamberrisme que tirar terra dins les pasteres de la plaça d'Es Centre.

Acte seguit citarem una sèrie d'actes vertaderament condemnables, duits a terme pel nostre Ajuntament, o amb el seu consentiment, i de la responsabilitat d'aquests que, en darrer terme, cal atribuir al que regeix el poble, o sia, el senyor Batle. Actes d'una importància actual, com és la situació de la metgesa (un acte que, per cert, ha tingut un gran ressó a nivell de premsa de les Illes i que a duit al fet que el P.S.M. hagi presentat una pregunta a la mesa del Parlament).

Un altre acte, igualment condemnable i de vertadera responsabilitat municipal, ha estat la tolerància urbanística, on es poden esmentar: Escoles Noves, Passeig de Consolació, demolició de façanes d'interés històric del nostre poble, entrada al poble per la banda de Palma, etc... Sr. Batle, què ens diu de l'estat actual del bar de la Casa de Cultura, o de l'estat actual de l'escorxadador o del teatre?

Sr. Batle, el nostre poble ha estat protagonista algunes vegades a la premsa de les Illes, protagonisme del qual no en surt massa ben parat, com poden ser l'escorxadador, la planificació urbanística i, ara fa poc, amb la metgesa.

Sr. Batle, creim necessari que freni els actes de gamberrisme que es puguin produir al poble, però pensam també que ha de posar fre amb la mateixa energia a altres actes de gamberrisme superior i, fins i tot, ens atrevirem a dir tolerància oficial per la seva part. En qualsevol cas la seva feina, no ho oblidí mai, és la gestió del nostre Ajuntament.

No volem ni que pequi per excès ni tampoc de manca de gestió.

Esperam que en prengui nota.

Un Grup de Joves.

